

Ο επίσκοπος και η ενότης της Εκκλησίας

[Ορθοδοξία](#) / [Θεολογία](#)

[† Μητροπολίτης Πισιδίας Σωτήριος Τράμπας](#)

Σε κάθε θεία Λειτουργία, όπως και σε άλλες Ιερές Ακολουθίες, απευθύνουμε δεήσεις προς τον Θεόν «Υπέρ τοῦ Αρχιεπισκόπου ἡμῶν (ὄνομα) τοῦ τιμίου Πρεσβυτερίου, τῆς ἐν Χριστῷ διακονίας καὶ πάσης τῆς ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφότητος».

Ευχόμαστε για τους πνευματικούς ποιμένες -Επίσκοπο, Ιερείς, Διακόνους- στους οποίους η Εκκλησία έχει αναθέσει την ευθύνη για όλες τις λατρευτικές και πνευματικές ανάγκες των πιστών. Η ποιμαντική τους μέριμνα για τους χριστιανούς εκτείνεται από τη στιγμή της γεννήσεώς τους μέχρι την αναχώρησή τους από τον κόσμο αυτόν, αλλά και μετά, με την τέλεση Μνημοσύνων για την ανακούφιση των ψυχών τους.

Ὡς γνωστόν, ο Κύριος μετά την Ανάληψή Του στους Ουρανοὺς, το λυτρωτικό για την ανθρωπότητα ἔργο Του, το συνέχισε δια των Αποστόλων Του, και το συνεχίζει δια των Επισκόπων Του. Πρώτον Επίσκοπο κατέστησε στα Ιεροσόλυμα τον

Αδελφόθεο Ιάκωβο (+62), ο οποίος ανέλαβε την πνευματική μέριμνα ολόκληρης της εκεί πρώτης χριστιανικής κοινότητας. Σύμφωνα με την παράδοση, ο Άγιος Ιάκωβος, συνέταξε το κείμενο της πρώτης θείας Λειτουργίας, η οποία χρησιμοποιήθηκε ως βάση για τις θείες Λειτουργίες που τελούνταν και εξακολουθούν να τελούνται σε όλες τις ανά τον κόσμο Εκκλησίες. Στη συνέχεια οι Άγιοι Απόστολοι, στις πόλεις που ίδρυσαν νέες Εκκλησίες, χειροτονούσαν και εγκαθιστούσαν Επίσκοπο, για τη διαποίμανση της τοπικής Εκκλησίας. Σύμφωνα με όσα γράφουν ο Απόστολος Παύλος, ο Άγιος Ιγνάτιος ο Θεοφόρος, Επίσκοπος Αντιοχείας, άλλοι Πατέρες, και οι Ιεροί Κανόνες της Εκκλησίας ορίζουν, ο Επίσκοπος είναι «εικόνα του Θεού και του Χριστού». Το έργο της Εκκλησίας μόνον διά του Επισκόπου είναι δυνατόν να διεξαχθεί. Χωρίς τον Επίσκοπο δεν είναι δυνατόν να υπάρξει ούτε το Μυστήριο της θείας Ευχαριστίας, ούτε το Βάπτισμα, ούτε ο Γάμος. Ο Επίσκοπος είναι ο εγγυητής της ενότητας της Εκκλησίας και της ορθής (ανόθευτης) πίστεως. Το κέντρο κάθε Τοπικής Εκκλησίας είναι ο Επίσκοπος. Όποιος δεν ακολουθεί τον Επίσκοπό του, - λέγει ο Άγιος Κυπριανός- δεν είναι δυνατόν να ανήκει στην Εκκλησία.

Ο Επίσκοπος, ανάλογα με τις ανάγκες της Επισκοπής του χειροτονεί Πρεσβυτέρους-Ιερείς, για κάθε Ενορία και τους αναθέτει να τελούν όλα τα Ιερά Μυστήρια (εκτός της Ιερωσύνης και των Εγκαινίων νέων ναών) και να ποιμαίνουν τους πιστούς της Ενορίας τους, πάντοτε σε κοινωνία με τον Επίσκοπό τους. Οι Διάκονοι χειροτονούνται για να βοηθούν τον Επίσκοπο και τους ιερείς στα λειτουργικά και λοιπά καθήκοντά τους, χωρίς όμως οι ίδιοι να τελούν Ιερά Μυστήρια μόνοι τους. Ο Άγιος Ιγνάτιος γράφει ότι οι πρεσβύτεροι-ιερείς είναι συνηρμοσμένοι με τον Επίσκοπο, όπως οι χορδές με την κιθάρα (βλέπ. Εφες. IV,1, ΒΕΠ, Β', σ. 265). Όποιος κάνει ενέργειες στην Εκκλησία κρυφά από τον Επίσκοπο, λατρεύει τον διάβολο (Σμυρν. IX,1, ΒΕΠ, Β' σ. 281). Χωρίς την έγκριση του Επισκόπου ούτε βαπτίζει, ούτε αγάπη- θεία Λειτουργία- τελεί (Σμυρν.VIII, 2, ΒΕΠ, Β', σ. 281).

Όμως πώς θα γνωρίζει ο πιστός πως μία ευχαριστιακή σύναξη ανήκει πράγματι στην Ορθόδοξη Εκκλησία, πως δηλαδή μία Θεία Λειτουργία είναι κατά πάντα ορθόδοξη;

Στο ερώτημα αυτό ας δούμε την απάντηση που δίνει ένας σύγχρονος φωτισμένος πατέρας της Εκκλησίας:

«Για να είναι μία θεία Λειτουργία έγκυρη και κανονική, (πράγματι Ορθόδοξη), δεν αρκούν κάποιες εξωτερικές ομοιότητες ή ακόμη και το γεγονός ότι ακολουθείται το ορθόδοξο κείμενο της Θείας Λειτουργίας. Ο Άγιος Ιγνάτιος Αντιοχείας απαντά σ' αυτό το ερώτημα ότι βεβαία, δηλαδή ορθόδοξη, είναι εκείνη η θεία Ευχαριστία την οποία τελεί ο Επίσκοπος ή κάποιος πρεσβύτερος, που βρίσκεται σε ενότητα με τον Επίσκοπό του και έχει την απαραίτητη εξουσιοδότηση. Ο Επίσκοπος αποτελεί την εγγύηση της παρουσίας του Χριστού, γιατί ανάγει την ιερωσύνη του στον ίδιο

τον Χριστό μέσω της αποστολικής διαδοχής, που αποτελεί αδιάσπαστη αλυσίδα ενότητας με τους Αποστόλους. Είναι λοιπόν απαραίτητο ο ιερέας, που τελεί τη Θεία Ευχαριστία, να έχει γνήσια χειροτονία και να βρίσκεται σε ενότητα με τον Επίσκοπο της τοπικής Εκκλησίας. Η παρουσία του Επισκόπου σε κάθε Ορθόδοξη Λειτουργία δηλώνεται με το γεγονός ότι η Θεία Λειτουργία τελείται πάνω σε αντιμήνσιον που έχει την ιδιόχειρη υπογραφή του και με το μνημόσυνο του ονόματος του ίδιου επισκόπου κατά τη Θεία Λειτουργία• (Ἐν πρώτοις μνήσθητι Κύριε του Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν ...) και προσθέτει το όνομα του Επισκόπου. Είναι ενδεικτικό ότι ο ιερέας που τελεί τη Λειτουργία, δεν μνημονεύει το όνομα του επισκόπου που τον χειροτόνησε, αλλά το όνομα του Επισκόπου της περιοχής στην οποία τελείται η Θεία Λειτουργία. Για να είναι η Θεία Λειτουργία Ορθόδοξη πρέπει ακόμη ο Επίσκοπος του οποίου το όνομα μνημονεύεται σ' αυτήν, να βρίσκεται σε ενότητα με την Ορθόδοξη Εκκλησία της χώρας εκείνης» (Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ, Πίστη - Λατρεία - Ζωή, Αθήνα 1994).

Μετά από όλα αυτά, ελπίζω ο κάθε Ορθόδοξος πιστός να αισθάνεται χρέος να προσεύχεται για τον Επίσκοπό του, τους Ιερείς και Διακόνους της Εκκλησίας του, οι οποίοι έχουν επωμισθεί τόσο μεγάλη ευθύνη για την διαποίμανσή του. Και επί πλέον να έχει τον πρέποντα σεβασμό προς αυτούς και να υπακούουν πρόθυμα στις συμβουλές τους. Για το θέμα της υπακοής ο Απόστολος Παύλος γράφει: «Να ακολουθεῖτε πιστά και να υπακούτε τους εκκλησιαστικούς σας ηγέτες. Γιατί αυτοί αγρυπνούν για τη σωτηρία σας, επειδή θα δώσουν λόγο στο Θεό. Ἐτσι η μέριμνά τους θα γίνεται με χαρά, κι όχι με στενοχώρια, πράγμα που δεν σας συμφέρει»(Εβρ. 13,17).

Και ένα δεύτερο χρέος των πιστών, που απορρέει από αυτά που παραθέσαμε από την διδασκαλία της Εκκλησίας μας είναι: Να εξετάζουμε σε όποιο μέρος πηγαίνουμε, αν η Ορθόδοξη Θεία Λειτουργία τελείται από ιερέα που βρίσκεται σε κοινωνία με το Ορθόδοξο Επίσκοπο του τόπου ή κρυφά από αυτόν. Οι Ιεροί Κανόνες σε όσους λειτουργούν χωρίς την ευλογία του Επισκόπου του τόπου επιβάλλουν καθαίρεση. Ἐτσι διατηρήθηκε η ενότητα της Μιάς Ορθόδοξου Εκκλησίας. Σε αυτό το σημείο φέρει ευθύνη προσωπική και ο πιστός. Οφείλει να γνωρίζει ποιός είναι ο Κανονικός Επίσκοπος του τόπου. Και αν ένας εμφανίζεται ως Ορθόδοξος ιερέας, ο χριστιανός πρέπει να εξετάζει αν έχει την άδεια από τον Μητροπολίτη του τόπου να λειτουργεί. Αν δεν είναι βέβαιος γι' αυτό, να μην εκκλησιάζεται εκεί που λειτουργεί ο ιερέας εκείνος, ούτε να έχει εκκλησιαστική κοινωνία μαζί του.

Είθε, αγαπητοί μου αδελφοί και αδελφές, όλοι μαζί ιερός Κλήρος και λαός να συμβάλλουμε με κάθε τρόπο στην ενότητα της Εκκλησίας μας, για το δικό μας πνευματικό συμφέρον και προς δόξαν του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, που πέθανε στο Σταυρό για την ένωσή μας μαζί Του. Αμήν.

<https://bit.ly/3qieQTN>